

Nr rejestracyjny: 2015/18/E/HS6/00428; Kierownik projektu: dr Zofia Wodniecka-Chlipalska

Czy można zapomnieć swój pierwszy język? Czy bez codziennego kontaktu z mową ojczystą będziemy wiedzieli do późnej starości? Jakie elementy języka zapomnimy najszybciej? Jakie warunki będą sprzyjały temu procesowi? Czy wszyscy ludzie będą zapominać jednakowo szybko, a może są tacy, u których nastąpi to szybciej? To tylko część z pytań leżących u podstaw naszego projektu badawczego. W serii zaplanowanych eksperymentów będziemy się starali uzyskać odpowiedzi m.in. na pytanie, w jaki sposób pobyt w kraju, w którym mówi się innym językiem niż nasz ojczysty, wpływa na posługiwanie się (rozumienie i mówienie) naszym własnym językiem, a także czy skutkiem ponownego „zanurzenia” w języku ojczystym (na przykład dzięki krótkim wakacjom w kraju) będzie powrót do pierwotnej biegłości w posługiwaniu się nim.

Celem naszego projektu jest lepsze zrozumienie funkcjonowania dwujęzycznego umysłu, a w szczególności do wiadzenia intensywnego kontaktu z drugim językiem. Osobami badanymi w naszym projekcie będą Polacy mówiący po polsku i angielsku, mieszkający w Polsce (czyli funkcjonujący w otoczeniu pierwszego języka) albo w Wielkiej Brytanii (czyli do władzający „immersji” w swoim drugim języku). Udział tej ostatniej grupy osób pozwoli nam na badanie np. zjawiska atencji, czyli stopniowej utraty niektórych aspektów ojczystego języka pod wpływem intensywnego kontaktu z językiem obcym. Osoby badane będą proszone o nazywanie obrazków po polsku i angielsku, rozpoznawaniu tłumaczeń, czytaniu zdań i decydowaniu o ich poprawności. Będziemy mierzyć poprawność i czas udzielania odpowiedzi oraz rejestrować elektryczną aktywność mózgu i ruchy gałek ocznych podczas wykonywania tych zadań. Połączenie tych trzech metod pomiaru pozwoli na zaobserwowanie nawet subtelnych zmian zachodzących w umyśle i mózgu człowieka wraz ze zmieniającymi się doświadczeniami językowymi.

Zagadnienie dwujęzyczności i atencji języka ma obecnie duże znaczenie społeczne: w obliczu rosnącej liczby polskich imigrantów mieszkających na stałe w państwach anglojęzycznych jest istotne, by trafnie opisywać niekorzystne zmiany zachodzące w znajomości ojczystego języka. Dzięki temu będzie można w przyszłości im efektywnie przeciwdziałać, na przykład za pomocą odpowiednich programów edukacyjnych.